

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

"Оила ва жамият" газетаси "Онам - бебаҳо давлатим", "Отам - гурурим, савлатим" руқнлари остида танлов эълон қиласди. Танлов шартларига кўра, отангиз ёки онангиз ҳақида айтмоқчи бўлган сўзларингизни, дилнома ва ёдномалариниң кўйидаги манзулга йўллашингиз мумкин. Сара материаллар газетамизда чоп этиб борилади. Голиблар ийл якунидаги, муштарайлиларинг фикр-мулоҳазалари асосида аниқланади, "Оила ва жамият"нинг қимматбаҳо совгалари билан таҳдирланади. Мактубинингизга ота-онанеизнинг фотосуратларини илова қилишини унутманг.

Манзилимиз: Тошкент - 100000, Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-йи, oilavajamiyat@mail.ru
"Онаам - бебаҳо давлатим", "Отам - гурурим, савлатим" танловига деб ёзинг.

"Оила ва жамият" газетаси "Оилам - муқаддас қўргоним" мавзусида фотосуратлар танловини эълон қиласди. Танлов шартига кўра суратларда оиласизнинг тинч-тотувлиги, фаровонлиги, файзу баракаси, қувончи, фарзандлар камоли юксак бадиий савиядада акс этитирилган бўлиши лозим. Сара материаллар газетамизда эълон қилиб борилади. Голиблар ийл якунидаги, муштарайлилариниң фикр-мулоҳазалари асосида аниқланади ва "Оила ва жамият"нинг қимматбаҳо совгалари билан таҳдирланади. Суратлар JPG форматда, хажми 300 пикс/дюймдан кам бўлмаслиги сўралади.

Манзилимиз: Тошкент-100000, Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-йи, oilavajamiyat@mail.ru
"Оилам - муқаддас қўргоним" танловига деб ёзинг.

Оила ва жамият

30 (1285)-сон 27 июль 2016 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Ватанимиз мустақиллигининг 25 йиллиги олдидан

ЎЗЛИКДАН ДАРС БЕРАР ШУ АЗИЗ ТУПРОК

Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида истиқлолинг илк йилларида оқ юртимизда яшаб ўтган буюк боларимиз илмий меросини ўрганиш, тадқиқ ва тарғиб этишга, уларнинг муборак номлари билан боялиг қутлуғ зиёратоҳ ва қадамжоларни ободонлаштиришига, ҳалқимиз руҳан маддад, куч оладиган муқаддас масакалларга айлантиришга алоҳида эътибор қаратилди. Зиёраттоҳлар, тарихи ёдгорликлар, ноёб осори-атикалар, миллий қадриятлар, урф-одат ва азъянларни тиклаш, таъмирилаш, ободонлаштириши борасидаги ишлар ўзлигимизни англаш, ўзимизни намоён қилиш, ҳеч кимдан кам эмаслигимизни, кам бўлмаслигимизни исботлани

йўлидаги муҳим қадамлар эди. Ўтган 25 йил давомида юртимиздаги ҳар бир муқаддас қадамжо, муборак маскан, у энг чекка қишлоқда бўлмасин, ободонлаштирилди. Улуг аждодларимизнинг таваллуд саналар, бокийи шаҳарларимизнинг юбилейлари, "Авесто", "Алломиши" сингари асрий дурдонларимиз, Матъумун академисидек қадимий илм даргоҳларимизнинг мингминнинг ўйларидан ҳалларо минёсада кенг нишонланди. Истиклол ўйларидан тўрт мингдан зиёд ана шундай моддий-маънавий бойлитетимиз умуммажон меросининг ноёб намунаси сифатида ЮНЕСКО рўйхатига киритилгани фикримизнинг яққол далиллариди.

Президентимиз таъбири билан айтганда албатта, биз она заманинг буғридаги ҳар бир моддий ва маънавий мерос намунасини кўз қорашибидек асрар-авайлаш, қайта тиклана ва таъмирилаш бўйича қиласдан билан ишларимизни кимга дар шамойиши қилин, кўз-кўз этиш учун эмас, аксинча, келажагимизни ўйлаб, онгимиз ва қалбимиз дъзвати билан амалга ошироқдадимиз. Токи артага бизнинг ўрнимизга келадиган, биз бошлаган олижалоб ишларни мунособ давом эттиришга қодир бўлган ёшлиаримиз ана шу бебаҳо маънавий бойликтан баҳраманд бўслин, шу асосида ўзининг кимлиги, қандай буюк зотларнинг авлоди эканини англаб етсинг.

- Тарих ва бутуннинг шукуҳидан салобат касб этиган артакнамо Бухорода ўтган болалигим баланд минор-

лар, кўнглимга кўчган нақшинкор ҳамда сержило кошинлар, асрларни писанд этмас обидалар, инсонларга эттиқод ва умид улашган муқаддас қадамжолар таъсирида бўй чўзган, - дейди. Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги мутахассиси Шуҳрат Сатторов. - Юртимиз мустақилликка эришган илк йиллар 6-7 ёшларда эдим. Дадам билан Эски шаҳарни кезар эканмиз, Бухоро бағридаги тарихий ёдгорликларни ҳафсала ва иштиёқ билан қайта кураётган мъеморлар, усталир, Буҳородаги қадамжолар ва Эски шаҳар қисмидаги кенг кўллами ободонлаштириш ишлари кечагидай кўз гавдаланади.

Бизни дуо қиласлаётган, ҳалқимизни иймон-эттиқодга чорлаётган юзлаб авлёрлар хоки ётган

обод масканлар юртдошларимизнинг маънавий-руҳий ўсиши, ўз навбатида баҳтиёлларни кафолатиди. Инсонларни манзиларининг зиёратида бўлиб руҳий таскин, шукур ва инсоний хуносалар топишмоқда. Буларнинг барчаси худди муқаддас китоблар сингари бизни шу азиз тупроқни севишига, Ватанин асраршага ўргатади. Юртга хизмат қиласдан инсоннинг саъҳаракати замирада аслида, мана шу инсоний мақсад мужассам.

Дунёпинг турли ўлкаларидан келадиган меҳмонлар дастлаб пойтатхатимиз - азим Тошкент шаҳрига қадам кўяди, унинг жамолига қараб, бутун мамлакатимизга, ҳалқимизнинг куч-кудрати, салоҳият ва имкониятларига баҳо беради.

(Давоми 2-бетда)

Ушбу сонда:

**БИР СОТИХДАН ЎН
МИППИОН СҮМ ДАРОМАД**

5-бетда

**ФИРИБГАР "ОВЧИ"ЛАРДАН
ОГОХ БўЛИНГ!**

6-бетда

**САЛОМЛАШИШ ҲАМ
ЗАМОҶДВИЙЛАШДИМИ?**

йигитлар
үшишиб
кўришса...

||| 7-бетда

(Давоми. Боши 1-бетда)

2007 йилда Ислом конференцияси ташкилоти (ОИК) тарқибидаги мусасасалардан бири – Таълим, фан ва маданий масалалари бўйича Халқаро ислом ташкилоти (ISESCO) томонидан Тошкент шаҳрининг Ислом маданиятининг пойтахти деб ёзлон қилиниши муносабати билан Тошкентимизнинг Ҳазрати Имом даҳасидаги тарихий обидалар тўлиқ кайта таъмирланди ҳамда янги Ҳазрати Имом жомеъ масжиди қад ростлади. Мажмуя чинакам кўркем ва обод масканга айланди. Шунингдек, 2009 йилда Тошкент шаҳрининг 2200 йиллиги муносабати билан Коҳ ота, Сузум ота, Чимир ота, Шайх Зайниддин, Шайх Ҳованди Тоҳур ҳамда Қалдирочигъ зиёратгоҳлари таъмирланниб, кайта тикланди. 2014 йилда Юртбошимиз ташаббуси билан Тошкент шаҳрида ҳашаматли янги Минар жомеъ масжиди курилиб, ҳалқимиз ихтиёрига топширилди. 2014–2015 йилларда Тошкент вилоятидаги Зангигота мажмуаси ва унга тулаш ҳудудларда улкан курилиш ва ободонлаштириш ишлари бажарилди. Ҳозир мазкур ҳашамдор мажмуя ўтган 25 йил ичада курилиш, ободонлаштириш, шаҳарсозлик маданийти борасидаги улкан ютуқларимизни намойиш этиётгандек кўр тўкиб турбиди.

...Уч минг йилдан зиёд тарихга эга Бухоро жаҳон тамаддунига бекиёс ҳисса кўшган шаҳарлардан биридан. Истиқол йилларида Ҳожа Баҳоуддин Нақшбанд мажмуи, Масжида Калон, Чорбакр, Арк қалъаси каби катор обидалар таъмирланниб, асл қиёғасига келтирилди. Бухоро маданий маркази бунёдкорлик бобида алоҳида ўрин тулади, айниқса. Президентимиз ташаббуси ва юяси асосида барпо этилган 107 гектардан иборат маданий марказда йирик иншотлар – 700 ўрнили вилоят мусиқали драма театри, 2000 томошабинга мўлжалланган амфитеатр, улар ўртасида эса „Кўхна ва бокий Бухоро“ монументи қад кўттарди.

– Юртимизда ҳалқ фарононлиги ўйлида олиб борилаётган ишларни санав саноғига етказиш қийин, – дейди Ҳожа Ала Ромитаний масжиди имом-хатиби Отабек Раҳимов. – Ҳалқимизнинг диний эҳтиёжларига малҳам бўлиш, маънавияти-маърифатининг тараққиётига салмоқли ҳисса қўшиш, тинчлик-осойиштаки, ўзбек ҳалқининг бирдамлиги ва аҳил-иттифоқ бўлиб, бағрикентлик тамойилларига амал қилган ҳолда яшапларнида масжидларнинг ҳам ўз ўрни бор. Мустақиллигимиз шарофати билан қад кўтараётган, бир-биридан

Ватанимиз мустақиллигининг 25 йиллиги олдидан ўЗЛИКДАН ДАРС БЕРАР ШУ АЗИЗ ТУПРОҚ

Гўзал ҳамда барча кулайликларга эга кўркем масжидлар кўзларимизга нур, қалбларимизга суур бахш этмоқда. Уларнинг тимсолида давлатимизнинг ҳалқпарвар сиёсати, мамлакатимиз ривожланишининг тўғри йўлда эканига шоҳид бўламиш. Юртимиз бўйлаб олиб борилаётган кенг кўламдаги бунёдкорлик ишларидан шариф шаҳримиз Бухоро ва унинг туману қилингани курилди. Унинг туманида жойлашган Ҳожа Али Ромитаний зиёратгоҳи мустақиллик йилларида обод этилди. Бугун ушбу муқаддас масканда дарвожона, жомеъ масжиди, макbara ва милий услугуда курилган айвон, ховуз,

Сурхондарёдаги Ҳаким ат-Термизий, Абу Исо ат-Термизий, Қаршидаги Ҳўжай Жарроҳ, Марғилондаги Бурҳониддин Марғониён каби кўплаб зиёратгоҳ ва қадамжолар тубдан ободонлаштирилди.

– Бу борада олиб борилаётган ишларнинг амалий ифодаси сифатида Президентимизнинг 2008 йил 7 августандаги қилинган карорига мувофиқ ташкил этилган Ўзбекистон мусулмонлари идораси ҳузуридаги Муқаддас қадамжоларни сақлаш ва обод этиш хайрия жамғармасини келтириб ўтишимиз мумкин, – дейди Ўзбекистон мусулмонлари идораси ҳузуридаги Муқаддас қадамжоларни

Фоний тўпламида бир форсий ғазал жаннат йўли Ҳирот хиёбонидир, деган маънодаги сатр билан якунланади, – дейди шоира Гулбаҳор Сайдганиева.

– Бу ватанпарварликнинг энг олий иманумасидир. Ҳудди шу каби ҳар бир инсон ўзи яшаб турган замин ободлигидан қалбиди фарҳ, ўргта мұхаббат түя олса, яшаган кунидан рози бўлса, албатта, қалбига жаннат саодатидан бир фарақ етгай. Қадимий шаҳар бўлмиш

Хўқанди латифнинг меморий обидалари, муборак қадамжоларни таъмирлангани, янги масжид курилиши одамларнинг хурсандчилигига сабаб бўлмоқда. Юртимизнинг ҳар бир гўшаси обод бўлишига ҳаракат қилингани, зеро, бугун Кўкоңда бунёдкорлик ишлари катта суръатлар билан этилган. Жумладан, „Даҳмаи шоҳон“, „Даҳмаи модари хон“ каби улуғларимизнинг саганалари жойлашган масканлар, Ҳудоёрхон ўрдаси, Жомеъ мажмуаси таъмирланаб, гўзлал манзара касб этиган.

Буюк Британиянинг нуғузли “The Telegraph” газетасида шу йилнинг 8 июнь куни “Ўзбекистонга ташриф буюриш учун 11 сабаб” сарлавҳали мақола чоп этилди. Унда Ўзбекистон “Буюк ишлар”нинг мұхим бўлғаги сифатида тилга олинни, бу ўртинг Хива, Бухоро ва Самарқанд шаҳарлари бу савдо йўлнинг аҳамиятли марказлари бўлгани, шаҳарларнинг ял-ял бўй чўзиб турган моноралари, салобатли гумбаз ва кўзини сеҳрлайдиган нақшларининг шукухи ғоятда пухталик билан қадимий ҳолатда сақлаб келингтанинг қайд этилди.

Илм ва руҳият оламининг беназир муаллимлари бўлмиш Ибн Сино, Беруний, Ҳоразмий, Фаробий, Замахшарий, Фарғоний, Марғониён, Имом Бухорий, Имом Термизий, Имом Мотуридий, Баҳоуддин Нақшбанд, Хўжа Аҳор Валий, Мирзо Улугбек, Бобур сингари буюк аждодларимиз қолдиган маънавий мерос наинки ҳалқимизнинг, балки инсониятнинг беъбобо ҳазинасидир. Шу боис аждодларимиз илмий меросининг чукур ўрганиши, тадқиқ ва тартиб этиши, улар мангу кўним топган масканлар – зиёратгоҳларни обод сақлаш, авлодларга безавол етказиш барчамизнинг шарафли ва масъулиятли вазифамизидир.

сақлаш ва обод этиш хайрия жамғармаси ижрои директори Исаҳон Абдуллаев. – Жамғарма томонидан ўтган йиллар давомидаги юртимиздаги қадамжо ва зиёратгоҳларни ободонлаштириш, Ўзбекистон мусулмонлари идораси тизимида диний таълим муассасаларининг моддий техника базасини мустаҳкамлаш, шунингдек, ёрдамга мухтоҳ ташкилотлар ва маҳаллалардаги кам таъминланган оиласларни кўллаб-куватлаш бўйича кўплаб хайрия ишлари амалга оширилди. Жумладан, жамғарма ҳомийлигидаги Тошкент шаҳридаги „Ҳазрати Имом“, Самарқанд шаҳридаги „Шоҳи Зинда“, Навоий вилояти, Нурота туманидаги „Чил Устун“ ва „Кўк Гумбаз“, Қорақалпоғистон Республикаси Беруний туманидаги „Султон Увайс Бобо“ мажмуалари ободонлаштирилиб, зиёратлар ва меҳмонлар учун муносаб шарт-шароитлар яратилид. Президентимизнинг 2013 йил 20 марта даги “Хоразм вилоятидаги туризм соҳасини ривожлантириш дастурни тўғрисида” қарорига мувофиқ Хоразм вилояти Шовот туманидаги „Юсуф Ҳамадоний“ мажмуасидаги қурилиш, таъмирлаш ва ободонлаштириш ишлари ҳам маъзур жамғарма ҳомийлигига амалга оширилмоқда.

– Алишер Навоийнинг “Девони

тошкудуқ ва ошхона зиёратчилар учун шай қилинган.

Рўйи замин сайқали, деб ётириф этилган Самарқанд дунёнинг энг жизобадор сайдеҳлик марказларидан бири ҳисобланади ва ҳаққиравида ЮНЕСКОнинг “Бутунжаон мероси рўйхати”га киритилган. Истиқололимиз шарофати билан Имом ал-Бухорий ва Шоҳи Зинда ёдгорлик мажмуалари қайта таъмирланди ва тикланди. Шунингдек, Регистон мажмуаси, Улугбек расадончони, Имом Мотуридий маъбараси, Амир Темур маъбараси, Бибихоним жомеъ масжиди, Ҳазрати Хизр масжиди ва Хўжа Дониёри маъбараси кўркем, обод масканларга айлантирилди.

МАҶЛУМОТ ЎРНИДА
Ҳозирги кунда давлат муҳофазасига олинган 8180 та маданий мерос объекти бўлиб, шундан 2495 таси мезъморчилик, 4781 таси археологик, 615 таси эса монументал ёдгорликлар ва 256 таси дикқатга саломор жойларидир.

Юртимизнинг ҳар бир гўшаси муносабат, ҳар бир ҳудудида муборак масканлар, зиёратгоҳлар мавжуд. Истиқол йилларида Ҳоразмдаги Паҳлавон Маҳмуд, Юсуф Ҳамадоний,

шарофати ўтирифидан бирор тадбир ўтказилид.

Вилоят касаба ўюшмалари ташкилотлари бирлашмасидан олинган маълумотга кўра, мавсум давомидаги вилоятнинг хушмансара гўшаларида жойлашган 19 болалар оромгоҳида 26 440 ўтил-киз марокли дам олиб, саломатлигина тиклайди. Шунингдек, кам таъминланган оиласлар

Ўзбекистон ҳалқ демократик партияси вилоят кенгаши, Ўзбекистон Ёзувчилар ўюшмаси вилоят бўлими, Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти ҳудуди бўлими, Республика Мальавият тарбибот маркази вилоят бўлими ҳамкорлигидаги Шаҳрисабз туманида жойлашган „Ўзгеобургунфетегас“ акциядорлик компанияси қарашли Беруний номидаги оромгоҳда Ватанимиз мустақиллигининг 25 йиллигига багишлаб маданий-маърифий тадбир ўтказилид.

Вилоят касаба ўюшмалари ташкилотлари бирлашмасидан олинган маълумотта кўра, мавсум давомидаги вилоятнинг хушмансара гўшаларида жойлашган 19 болалар оромгоҳида 26 440 ўтил-киз марокли дам олиб, саломатлигина тиклайди. Шунингдек, кам таъминланган оиласлар

фарзандлари, “Меҳрибонлик уйи” тарбияланувчилари, иктидорли болалар имтиёли йўлланмалар асосида ёзги таътилни мароқли ўтказадилар.

– Уч минг нафарга яқин болалар мароқли ҳордик чикариши учун ёзги мавсумга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрилди, – дейди Беруний номидаги оромгоҳ раҳбари Лутфулла Каримов. – Бу’ ерда нафакат вилоятимиз, балки Оролбўй болалари ҳам дам олмокда. Бутунги маданий маърифий учрашув болаларда катта таасурот көлдирилди.

Вилоят кўрилчи театр ижодий жамоаси болажонларга “Сеними, шошмай тур” спектаклини намойиш этиди. Бу каби учрашувлар Китоб, Яккабор туманларида фаoliyat юриётган оромгоҳларда ҳам ўтказилид.

Шавкат СУЛТОНОВ,
“Оила ва жамият” мухбири

ОРОМГОҲДА УЧРАШУВ

МУҲИМ ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАБ ОЛИНИДИ

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг нафотадаги Бошқарув ўйигилиши Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат Бошқарув Академиясининг кичик мажлислар залидо бўлиб ўтди.

Йигилинда Республика Хотин-қизлар қўмитаси Бошқарув аъзолари, давлат ва жамоат ташкилотларининг масъул раҳбар ва ходимлари, ҳудудий Хотин-қизлар қўмиталари раислари иштирок этди. Унда

Президентимизнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганинг 23 йиллигига багишланган тантанали маросими даги нутки, 2016 йилнинг 9 май - Хотина ва қадрлаш кунидаги ҳамда 22-23 июнь кунлари Шанхай ҳамкорлик ташкилоти саммитидаги маърузларидан ва “Она юртимиз баҳту иқобли ва буок келажаги йўлида хизмат қилиши - энг олий саодатидир” помли китобларидан келиб чиқадиган

вазифаларнинг мамлакатимиз хотин-қизлари ўртасидаги тарғиботи юзасидан амалга оширилётган ишлар ҳақида сўз борди. Шунингдек, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг жорий йилнинг биринчи ярим йиллигидаги олиб борган фаолияти хисоботи ҳамда келгусидаги вазифалари, амалга оширилиши кутилаётган режалари таҳзил қилинди. Бошқарув йигилишида Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг ўринбосари, Хотин-қизлар қўмитаси раиси Э. Боситхонова иштирок этди ва сўзга чиқди.

Ўз мухбиризим

“Сиз Самарқанд шаҳридаги 3-тұгруқ мажмуаси дағы “Бўлажак оналар мактаби” машгулотларида фаол иштирок этганинг ҳамда курни мұваффақиятты тұгатганинг мұносабаты билан тақдирланынгиз! Оналик муборак бўлсин!”

Мажмуманинг бир гурух шифокорлари томонидан тантанали тарзда топширилган мазкур сертификати кўлига олар экан. Манзуранинг кўзларига ёш келди. “Оналик муборак бўлсин!”

Қандай ёкимли эпнитиларин, ҳаёлдан ўтказди у...
— Соглом она ва бола йилида ташкил килинган мазкур мактаб бўлажак оналарини мақсад қилган, — дейди Самарқанд шаҳридаги 3-тұгруқ мажмуаси бош шифокори Лола Ҳамроева. — Мактабда ҳомиладор аёллар учун акушер-гинеколог, неанатолог, руҳшунос, диетолог, гимнастика бўйича мутахассислар машгулут олиб боради. Ҳар бир ҳомиладорнинг руҳи ҳолати, жисмоний ўзарашлари бир-бирига ўхшамаллиги мумкин. Шунинг учун улар дугоналари ёки бошқа бир танишларининг гапларига аман қилиб, согниларига түтүр етказиб кўйиш эҳтимоли мавжуд. Мазкур мактабда эса ҳар бир онанинг индивидуал хусусиятлари инобатта олиниди ве шунга мос тарзда маслаҳатлар берилади. Аввало, ҳар бир она ўзига, шифокорларга ишончни лозим.

Мактабдаги арт-терапия машғулотлари давомида бўлгуси оналар расм чизиши, кўшиқ эшитиш орқали ўзидаги салбий хиссиятларни чиқариб ташласа, гимнастика залидаги машғулотлар билан организмими чиннигиради, фитобарда дамламалардан ҳўйлаб, диетологнинг тавсияларини эшитадилар.

“ЎЗИМ НИМЖОН ЭКАНМАН-ДА...”

Яқинда жамоатчиликка Соглом она ва бола йилида амалга оширилаётган ишлар мисолида “Бўлгуси оналар мактаби” фаолияти яқиндан таништирилди. Бу ергаги шароитлар, оналар ва улар орқали тугилажак болаларга қартилаёттан ётгиб барчанинг ҳавас ва ҳайратига сазовор бўлди. Хорижда анча пайт яшаган киши “наҳотки оналар шундай шароитлардан текин фойдаланиш имкониятига эга бўлса?” дега ҳайратини яширолмади. Баъзи оналонлар ўтмишини хотирладилар. Улардан бирининг фикрларини эшита туриб, баъзиларнинг кўзидаги ёш қалқди.

“Иттифоқ даврида юкли бўлсан-да, тўққис ойгача пахта далаларида эгилб, кун ўтказардид. Ахир, бу бўлажак она-ку, деб иззат кутиш қаёқда, ҳатто ўз вақтида ишларни олишга ҳам тузук фурсат беришмасди. Шундандан, кетма-кет бешта болални тупроқка топширганман... Бундай пайт арзингни эшитадиган одам борми, ҳатто яқинларинг ҳам “ўзинг нимжонсанда”, деб тургандан сўнг фарзанд дого алаамларини ичимга юта-юта ёшмид ўтди. Кимёвий дорилару тинимсиз меҳнат она организмими буткул издан чиқарганини мустақиллик йилларида, оналик ва болалик ҳақида билдилаётган фикрлар кулоғимга чалингачина тушунганинан. Оналарга гамхўрлик ҳақида бирон жойда, бирор марта таъкидланмади, бу

АЁЛНИНГ ЮКСАК УНВОНИ

ҳақда гапирилмасди. Аксинча, аёлнинг меҳнати бўртириб кўрсатиларди, унинг энг муҳим вазифаси Она эканлиги ҳеч кимнинг ҳаёлга келмасди...”

— Опанинг сўзлари ҳали бироз юмшатиб айтилти, — дейди вилоят болалар кўп тармоқли тиббийт маркази бош шифокори, тиббийт фанлари доктори, профессор Маматқул Азизов. — Собиқ иттифоқ даврида мамлакатимизда 22 фоза аёллар бир йилда иккича мартобати фарзандли бўлгалигинга ўзине бу соҳада ишлар деяри олиб борилмаганингини кўрсатади. Бу нарса маъкулланварди, аёлларга фақат ишчи кучи етказиб берадиган бир механизмдай қараларди, холос. Оналар, болалар ўлимни кўрсатичи ошкор этилмасди, бу жуда катта рақамлар эди, ахир. Бундай ётъиборсизликнинг натижалари ўтган асрда болалар саломатлигига салбий акс этди. Ўтган йиллар давомида мен фаолият кўрсатиётган шифохонанинг жонлантириш бўлумига кирган шифокорлар анча пайтагча ўзларига келомасдилар. Жуда оғир ахволдаги болаларни ҳар куни кўрсакда, аммо уни даволаш ва сойайб кетишига ишонтириш биз учун ҳам осон кечмасди. Сабаби, саломатлиги жуда аянчли, ахволда бўлган болаларнинг шифо толиб кетиш эҳтимоли уччалик катта бўлмасди. Шу ўринда рақамлар айтилмасда, аммо шифохонадаги бутунги ахволга қараб бемалол бу борадаги ишларни таҳжил қилиш мумкин. Юкоридаги каби аянчли мансараларга шифокорлар бутун деяри дуч келмайди. Жорий йилда марказимиз капитал реконструкция қилиниб, янада замонавий асбоблар билан жиҳозланди.

Марказимизда жорий йилнинг беш ойида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан иккича баробар кўп болаларга замонавий тиббий хизмат кўрсатилди. Шифокорларимиз Беларус, Хитой, Туркия, Жанубий Корея, Россия ҳамда Франция давлатларининг нуғузли болалар клиникаларида бўлиб, тажриба алмашини билан бир каторда ўз малакаларини ҳам ошириб қайтишиди.

Хозирда марказ Германиядаги келтирилган энг замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Айниқса, шаҳар тугилган болалар реабилитацияси учун барча шарт-шароитлар яратилгани жуда катта янгилиг бўлди. Хозирги кунчага неонатология бўлимида 202 чала чақалок сөғайтирилган. Энди тасаввур

2016 йил — Соглом она ва бола йили

лик ҳафталиги” ўтказилиб, 350624 бола 26 тур А витамины саплементацияси дастури билан камраб олиниди.

ТАБИАТИНГ ТИЛДА ВАКЦИНАСИ

— Ҳатто оддий табии ҳодисалардан ҳам оналарни узоқлаштириш кўп асоратларни келтириб чиқарганига биз гувоҳ бўлдик, — дейди неанатолог шифокор Нигора Рўзимуродова.

— Тугрукхоналарда гўдакни онасидан ажратиб кўйиш, болани факат вақти-вақти билан онасига олиб келиш қанчадан-қанча хасталикларни кўпайтирган экан. Ҷақалоқни тугилганиданоқ онасига бериш ва уни оғиз сутти (буни шифокорлар тилла вакцина дейишидадан баҳраманд қилишининг ўзиёқ катор касалликларга барҳам берди. Болаларга дўстона муносабат лиҳояси асосида бугун мамалакатимиздаги барча тугурик мажмумалири неанатологлари, акушерлари ўқувдан ўтди. Бу каби амаллар туфайли бугун

қилинг, ҳатто беш ярим ёки олти ойликда туғилган чақалоқлар ҳам парвариши қилиниш, онаси бағрига кайтмоқда. Бир пайтлар ҳатто ўз вақтида туғилган чақалоқларга ҳам бундай эътибор бўлмаган ахир. Узоқ йиллик педиатр сифатида буни мўъжизага қиёслашим мумкин.

МЎЖЖИЗА ОРТИДАГИ РАҶАМЛАР

Табиийки, бу каби мўъжизаларнинг бўй кўрсатишни йўлида юртимизда ўтган 25 йил муддатда доимий равишда изчил чора-тадибирлар амалга оширилди. Ҳар йили Давлат дастурларида оналар ва болалар саломатлиги масаласи етакчи ўрнлардан бирини эгаллади, бу борада катор ҳарор ва фармонлар ижроси назорат остига олинди.

2009-2015 йилларда Самарқанд вилюйтагида 42 даволаш профилактика мусассасаларида 78 млрд. сўмлик, 54 кишиш кўрсатичи ошкор этилмасди, бу жуда катта рақамлар эди, ахир. Бундай ётъиборсизликнинг натижалари ўтган асрда болалар саломатлигига салбий акс этди. Ўтган йиллар давомида мен фаолият кўрсатиётган шифохонанинг жонлантириш бўлумига кирган шифокорлар анча пайтагча ўзларига келомасдилар. Жуда оғир ахволдаги болаларни ҳар куни кўрсакда, аммо уни даволаш ва сойайб кетишига ишонтириш биз учун ҳам осон кечмасди. Сабаби, саломатлиги жуда аянчли, ахволда бўлган болаларнинг шифо толиб кетиш эҳтимоли уччалик катта бўлмасди. Вилюйтинг барча туманиларидаги тугурик комплексларида тўлиқ реконструкция ишлари олиб борилди. Ургут туманида 100 ўрнини янги тугурик мажмуси фойдаланишга топширилди.

Вилюйтингини саклаш бошқармаси матьлумотларига кўра, бугунги кунда ҳомиладор аёлларни оммавий барака перинатал ультратовуш скринингидаги ўтказиб 95,7 фоизга тенг. Биргина шу йил 8515 нафар ҳомиладор аёл ўтрасидан перинатал ва 11600 нафар чақалоқларда неонатал скрининг ўтказилиб, хасталиклар ўз вақтида аниқланди. Жорий йил Давлат дастури иккисига кўра, йил бошидан бошлаб мутахассислар томонидан тугурихоналарда аудиоскрининг текширишлари ўтказилимдоқда. Бутунги кунчага 387 нафар чақалоқдан 9 тасида патологик ҳолат аниқланди, тўлиқ текшириш учун жўнатилди. Вилюйтингин барча тугурик мусассасаларида таҳомиларни келинларига ўзирия қилинг одатларни сингдиришга уринган оилалар озмасди.

Ҳа, ба масалалар бўйича фақат тугрукхона эмас, маҳалла, таълим муассасаларида, оммавий ахборот во-ситаларида ҳам катор ташкилотлар ҳамкорлигига доимий равишда тарғибот ишлари амалга оширилди. Бу каби ишлар натижасида вилюйтада гўдаклар ўлими кўрсатичи кескин камайди.

...Бугун Манзура сингари оналар тугрукхонанинг ўзиёқ бу юқсан үнвон билан кутланётгани фақаттана кимнингдир кўнглини кўтариш учун гана эмас. Оналикини маъсулиятини атрофдагиларга сингдириши, унга муносиб бўлиши нағфақат она, балки бола саломатлиги учун ҳам муҳим мезон эканлигини аниқлайди. Манзура эса гўдагини қўлига олар экан, якин ўтмишда ҳомиладор аёллар вақти келса, тугрукхонага таъиб келмалагани, ҳали чилласи чимкаёқ энг оғиз юмушларни зиммасига олганни, тугрукхонадаги катъий низараторлару, болалар беланчакларда ўз ҳолича катта бўлган йиллардан бехабар ҳолда оналик суруридан сармас бўлиб тўдагига меҳр билан тикилди.

...Бугун Манзура сингари оналар тугрукхонанинг ўзиёқ бу юқсан үнвон билан кутланётгани фақаттана кимнингдир кўнглини кўтариш учун гана эмас. Оналикини маъсулиятини атрофдагиларга сингдириши, унга муносиб бўлиши нағфақат она, балки бола саломатлиги учун ҳам муҳим мезон эканлигини аниқлайди. Манзура эса гўдагини қўлига олар экан, якин ўтмишда ҳомиладор аёллар вақти келса, тугрукхонага таъиб келмалагани, ҳали чилласи чимкаёқ энг оғиз юмушларни зиммасига олганни, тугрукхонадаги катъий низараторлару, болалар беланчакларда ўз ҳолича катта бўлган йиллардан бехабар ҳолда оналик суруридан сармас бўлиб тўдагига меҳр билан тикилди.

Хәётингизда җаммаси түкис. Рисоладагидек турмушиңигиза күпчилик җавасманд, нолишига, ношукур бўлишига ҳаққинчиз ўйқдек. Кўнгилга түккан ниятлар ҳам сенин аста амалга ошапти, кейин ёшлиқда кўнгил берган инсоннингиз ҳам ёнингизда... Лекин нимадир - маҳум, сўзда ифодалаш мушкул түйгулар ич-ичингизга яшинириб, норозилик ўйғотаётган, ҳаловатингизни ўғирлаётганга ўхшайди. Аллақандай саркаш, номи ўйқ ҳиссиятлар ичингизни кемираверади, тинч яшашга-да қўймайди. Турмушнинг майдо мұаммалоридан эзилган елканингизни салгина енгиллатишга, охир иштеп ташвишлардан қутулишига уринасиз. Пайти келса, овлоқ жой тошиб, бақарасиз, ўйғлайсиз, қичқирасиз - хуллари, ўзингиздан қочиб, өзингизга қайтиш ўйларини топасиз. Безоваталик аригач, сокин, бир текис нафас оласиз. Ҳәёт яна давом этади...

“ЭНГ ЯХШИ УСТОЗ – ОДАМНИНГ ЎЗИ...”

Ижод ахли бу ҳолатни тақрор ва тақрор бошидан ўтказса, доший қийнок, рухий курашлар, талотұллардың шашаса-чи? Осоның! Шоң шөрбәда, рассом суратларыда, бастанкор күйалыда, актөр ролларыда зөрлилілардан андаға форыгланар, лекин жоғын үзоккын кетолмайды... Агар бир шахс шоң, күлөл, ҳам рассом бұлса, үч оламны барабар шығол этса, ижод "юқ"ини күтариша зәр келмайдыми? Құйнаның қай биридан тұйла-тұйқис бүшшата олади? Ришитонлик шоң, күлөл ва рассом Баҳодир Исо айнан шу оғрижшары йүкшити, посанғиларни маромада тутыши йұлларини айтады, әзى ҳақида сұлайады.

РАНГЛАРДАН БОШЛАНГАН БОЛАЛИК

Эсимда йўқ, чамамда етти ёки саккиз ёш эдим. Эндиғина мактабга бораётган пайтим... Хар кеч дадам хонтахта атрофига билазилар йигиб, чўпчак, ривоят ёки шунга ўхшаш ҳикоялар айтиб берар, ака-укалар пилин чироқининг лип-липидада чурк этмай эшигтарид. Уйимизда давамнинг мўъжазигина кутубхонасида кўпгина китоблар турав, ҳарф танисамда, расмли китобларни вараклаш хуш ёқарди. Ўқиша қийналардим. Китобни кечаси күп-куруқ кигизга муқтшуганча томоша қилив, ҳарфларни эса ҳижжалаб ўқирдим. Маъносини тушунмасам-да, қоғоллардаги тасвирлар, ранглар мутаносиблиги, менга тикилган сирли нигоҳлардан тасъирландим, дадам бир неча кун олдин тарошлаб берган учли қалам билан ўзимча шакллар чизардим. Катта бўлсанг ким бўласан, дейишига, "Рассом!" дердим гурурганид. Энг кизиги, адабиёт фани ўқитувчим Гуломжон Абдусаломов ҳам бу салгатнинг шайдоси эди. Асосий дарсларимиз турагач, кўшимча машгулот, деб катар

Сабабиң, әзизиң менендең, дөң жаңыр
плакаттар илингап хонамыза калдирғоч болаларидек тизилишиб, чугурлашиб расм чишиң ҳадисини олардик. Үсмирлайт пайтим галати, айтис беролмайдиган ҳолатларни босшан кечидим. Чизганларимдан күнглим түлмас, нимагадир сиқилар, тез газабланиб, тез ўчардим. Сабабиң билмайман. Юрограм тарс ёрилдеганида кенгдалата ёки ховлимиз орқасидаги боқقا чиқардим. Табиат мениннан рассомликдан иккичи эшик – шеърият дарвозасига торгтилади. Кўлларим ранглардан корайиб, нима чишишни билмайтаган пайтларим тасвирлар сўзда ифодаланар, оҳангга ўхшаб қулогим остида

жарангларди. Қызиг-а, чизолмасанг, ёзолмасанг, гүё айб қаламда: синдириб, четта улоктисаран! Шундай күнләрнинг бирида рангтасвир йўлини фоқатгина ичка газабларимни босин, ўзимга таскин бериш, сўнг табиатга сўсиз ошиқлигим важидан ташлаганимни тушундим. Шеър, адабиёт ҳақиқий қисматимга айланди.

*Инсон чегаралар қўйибди Ерга,
Наҳри самоларга кийибди ини.*

(Шоир, купол, рассом Баҳодир ИСО ўзи ҳақида)

*Хайҳот, у чегара қўймасин шеърга –
Жиловлаб қўймасин*

қалбни бир куни...

Адабиёт инсона түгрийн, үйлни, қандай яшаш кераклигини, мухими, “мен” лигингни англашга күмаклашаркан. Хаягийн асар, сүз күчимдээ тарбиялгаркаан, яхши шоирдан яхши ёзиши, ёмонидан эсэ ёзмасликни ўргангаржсан.

СОПОЛДАГИ СИЙРАТЛАР

Одам туғилған жойи келажағы учун чинакам пойдевордир. Дейлик, қышлогингизда сой, айкырып оқадиган катта арилар бұлса, сизде жұшқынлық сезилады, сокын ҳаёт запиқирларидан күтулишке интиласид. Еки отанғыз төмірчилик орқасыдан рұзғор төбратса, босқон, болға, чарх ва олов билан биргә улғаясис. Буларнинг нүкса ёщинғизга еті күшилип, ултаганнанға сари вужудыннанға синиг бораверади. Күн келип, мабодо шеър кораласанғиз, мусиқа басталасанғиз ёки санъат ишкі юрагингизде ўрнашса, албатта, ёшликтеги машуполт, оила мұхиты, болалықтардың үйнілар, қышлоқ об-хавосы, кишилар харкеттери ижодингизда аксланади.

Бизнинг Риштонда кулолчилик ота-боболаримиздан мерос. Рошидан тупрориги, иқдими, мұхиты шымшын мос-сопол буюмлардан дүнө ҳайратланады, чет алларда қаторлаштыриб күргазмалар ўтказылады. Одий сопол лаган, хичтабел күзәдаги нақшлар, ранглар, шаклар тасвир мутанабиси болып гүй үтмешта алтады. Биргина анор суврати минг күрініп, усульда чизилтап. Мохир рас-сомлар ырик күргазмаларини анор тасвирига бағыллатынан күп учратыламиз. Лекин сополдагыс қоғоз, матода чизилганидан бўлакча, табиийрек.

Фарғона шаҳридаги олий ўкув даргоҳида ўзбек тили ва адабийти фарзандаштадиганларни ташаббус кирди. Барча ҳаваскор, ёш шоирлар катори пойтахт томон тарафдан саломландид. Ўша вактира шоирликка дебаъворлар шаҳарда яшашни, ишлани керак, деган гашта чинна ёшишган эдик. Менимча, ҳозирги ёшлар орасида ҳам шу фикрни малькуллайдиганлар талайтигина. Сафар олдидаин устозимизминг таваллуди куни баҳона ўйқуб, оқ фотинасини

олишга чөләндик. Ҳамроҳим билан соғия масаласида ҳеч келишмай, хуно-бимиз ошип турганин дўстларимиздан бири қўлида катта чархи товоқни кўтариб келди. Ястаниб ётган сопол товоққа кўз ташладим, лол қолдим. Туғилган кун эгасининг портрети туширилган ноанъянавий совғани биринчи марта кўришим эди. Инсон юзининг аниқ чизигиси "мана мен" деб туради. Бизни шунчалик ҳайрлантагриганин - сополга илк бора одам тасвири туширилгани эди. Шу тариқа пойтахтада кетиш завқи сусайб, кулолчилик сирини ўрганишга киришдим. Риштон бадийи кулолчилик заводига ишга кирдим. Айнанвий усулларни, нақшни хилларини, ранг бериш маҳоратини

Автопортрет

ясаларди) Ейлип күритеилган идишлар колипидан бүшатылға, бейхшов четла-ри дағал матода жылвирланади, танаси чанғанды товаланға, ангобга ботириласы. Гилбутага чұмилип, ранги “оқарған” бу-юлар хумдона терилади. Саксият-тұқын соатдан сүңг хумдан очылип, яримтайдыр маҳсулот күлост устахонасыда қоз-күш бўялиши учун хозирланади. Анор, бодом-гул, пичок, хайжар, чашми гов, ҳашт гул каби йигирмадан ортиқ нақиц да тасвирлар берилади. Охири сулоқлик - фрида ботирилган идишлар яна хумдона терилади. Сүңг идишлар товаланиб, юзлари ялтираб, кирмизи, кўқ, мовий нақшларга ўраниб, товаланин чиқади.

*Күлөл санъатингга асирман якка,
Асирман лаганда ёңгап безакка.
Сенда бўлмасайди сеҳру қодирлик,
Жон ато этмасдинг oddий кесакка.*

Бу жараённи инсон ҳаётига ўхшатаман. Ҳаммаси бир маҳсулот тупроқдан ясалди. Бирор кимнингдир тақидираға кўса, бошқасиниңга лага, чархи, пиёла ёки обдаста бўлиши билтган. Умар Ҳайёмнинг робойларида куол образига алоҳида эътибор қаратилиди. Оддий китобхон бунинг маъносини чақишига уринар ёки йўқ, лекин адабийт одами унинг замиридан юкни ҳис этади.

УСТОЗЛАР МАШЬАЛА КАБИДИР

Талабалик йилларимда ҳақиқий устоzlарни, ўз қасбининг фидойила-
рими учратдим. Азиз Қаюмов, Йўлдош
Соликоновларнинг ҳаётли тажрибали-
ри, кўмаклари билан адабиёт оламини
кашф этдим, ўзимни тоғдидим. Усмили-
гумда сариги, эски қозларга коралаб
юрганларим адабиёт дарвозасига кичик
йўлакча эди. Аристотел шоирларни
“Тангри девонаси” дейди. Энг муҳта-
сар таъбири. Ҳазрат Алишер Навоий,
Шоҳ Машраб, Чўллон шеърлари танга
озука, руҳга синнилик, юракка қувват
беради. Кимдир айтган эди: “Икки
сатр шеърдан берилган фикрини ми-
хил қилиб айтиши мумкин, лекин бу
мини варзиштанинг њеч қайсиси шу

Сабаби, мен фақат
күнглим учун ёзаман. Шоирликка-да
даъвогар эмасман. Муҳими, шеърда

яшасам, көлгөв тақдирдан...
Бу инсон билан биринчи марта
күршиганимде ғұлты яшар қазалоқ
әдім. Баһодир Исоның баланд овозы,
кеге пешонасы да имзосигина хоти-
рама жүргіланғанды. Қандағайdir тан-
ловға қатнашағаннан шыттиб,
адабиёттән уч-түрт савол берди.
Рости, гүлдурашдан нарига ұтмадым.
Шунда шош уятдан лов-лов қызарған
жысир қызыға хәттіда күтілмаған
бурилишлар жақайдың китобларни
үкішни, фойдасыз табдирларға вакт
сарфлама, факт мутолағас билан
шығып тағыннан зор ғасарларды саб-

**КУЛОЛ ҚАЛБИ ХУМДОНГА
ҮХШАЙДИ...**

Сопол ўта инжиқ буюм. Тупренини, су-
вини, хавосини, мұхиттінің тұрған масанды
барча мәжнұларпен зөз кетады. Бирнегін
идіш аясын учын не-не машинақаттар бор-
лиғи күоллатағына айн. Аввало, ернінг қоя-
юрагидегі қызын тупрекци қазып олип,
хас-чүлпәрден тоzалауда лозим. Лой маро-
міда, үзіннің-үзін күттарады даражада
қорылғач, аувалаларға аякратилади. Замо-
навий күоллчиликдегі жүткүл махсуслы-
қолын аувалаларны паклақ солады
(Аввалилар идишшілар ер дастықта, күлде-

Чарос НИЗОМИДДИНОВА

Кишилогода ишбилармон из сифатида танилган Раъно опа анчадан бери ўйлаб юрган режаси асосида маҳалласида озиқ-овқат дўкони куриб, савони йўлга қўйди. Яратилган бу кулайлик учун кўни-кўшилар унга раҳмат айтишиди. Тез орада дўкон ёнига чевархона, пайнэт, аёллар ва эркаклар сартарошонаси кўшилди. Бугун Куйи Чирчик туманининг нафасат Пахтаор маҳалласида, балки энг чекка кишлоқларидаги ҳам бу ерини барча яхши билади. Негаки, фаррош, пайнэт оператори, аёллар ва эркаклар сартароши каби вазифаларда 16 ишчи-ходим меҳнат киляёттган савдо марказида хизмат кўрсатиш сифати ва нархлар мўйтадиллиги алоҳида эътибор берилмоқда. Шу боис, мижозларнинг кети узилмайди.

Хаётда якин инсонларнгдан ташқари бошқаларга ҳам кераклигинги хис килиб яшаш кандай баҳт, – дейди “Дўстобод бизнес савдо” масъулияти чекланган жамияти раҳбари Раъно Фаниева. – Ёшлигимдан кимнингдир ҳожатини чиқариш, кийналгандарга ёрдам берисни инсоний бурчим деб билдаман. Чунки отам оиласда шундай тарбия берган. Шунинг учун ҳам кимдир миендан нажот кутиб турса, караб туролмайман. Қўлимдан келганча ёрдам бераман. Шу пайттана отамнинг кўрсатсан ўйл-йўриклирага амал килиб, кам бўлмадим. Ҳозир ҳам бошламокни

ларни ўтказишга мўлжалланган тавтанаалар залини куриб битказдик. Энди нон ва вон маҳсулотлари ишлаб чиқариш цехини ишга тушириш харакатидаги юрибман. Анчадан бери ёнимиздаги қаровсиз ёттан бинони олиб қайтиб таъмирладик. Цех ишга тушса, яна 20 нафар коллеж битирувчиси иш билан таъминланади.

Умрини савдо соҳасига багишлаган Тоживой Фаниев турмуш ўртуғи Зоя оғиз билан уч қизни вояғи етказди. Уларни ўқитиб, ҳаётда ўз ўйлуни топиб кетишида тиргак бўлди. Фарзандлар камолини кўриб, кексалик гаштини сурасман деганида, Зоя она оигир хасталиқдан вафот этиди. Шундай бўлса-да, кизларни отасига онаси ўйқилигини билдирим атрофида парвона бўлишади. Бир этак набиралар эъзозу эътиборида

бўлган ҳар бир ишимнинг бош меъмори, якин маслаҳатчим отам. Корхонамиз оёқда туриб олишида ҳам отамнинг хиссаси катта. Яқинда тутилган кун ва бошқа оиласидан маросим-

бўлган Тоживой бобо бутунги кунларга,

мустақиллигимизга шукрони айтади.

Отахон қизлари ва нағирапари билан

тадбиркорлик килиб элга меҳнати сингаётганидан ўзини баҳтиёр хис қиласди.

– Раънохонга маҳалламизнинг барча

аёллари ҳавас қилишади, – дейди “Пах-

тазор” маҳалла

фуқаролар йигини

масъулиятни вазифани ич-ичидан хис

қилгани боис қизи Шаҳнозахони ҳам

ўқитмоқда. Дарсдан ташқари, марказ

да онаси ва холаларига ёрдамлашётган

талаба кизнинг орзулари бир олам. У

ҳам онасига ўхшаб келажақда тадбир-

корликка кўл уриб, замонавий болалар

богчаси очинши ниша қилган.

Тошкент давлат педагогика университетини битирган. Аёл киши учун оиласида ва жамиятда тарбиячи бўлишдек масъулияти вазифани ич-ичидан хис қилгани боис қизи Шаҳнозахони ҳам ўқитмоқда. Дарсдан ташқари, марказда онаси ва холаларига ёрдамлашётган талаба кизнинг орзулари бир олам. У ҳам онасига ўхшаб келажақда тадбиркорликка кўл уриб, замонавий болалар

богчаси очинши ниша қилган.

– Ҳунарим орқасидан ризқ то-пёттанимдан мамнунман, – дейди сартош Солижон Муллахонов.

– Ҳамкашибим Нажмиддин Шамсиддинов билан касб-хунар коллежини

битирганимиз. Бу ерда ишчилар

учун ҳам, мижозлар учун ҳам кенг я ва ёргу хона,

иссик ва союз сув барчаси муҳайё. Қабулимига ишларни мартаба келган

киши доимий мижозимизга яхшинига ҳаракат киласди.

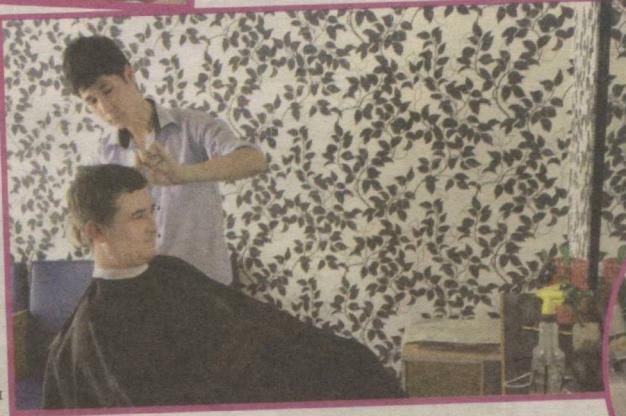
Чунки раҳбаримиз шуандай талаб қиласди. Шунинг учун ёшу

кари сартошонадан аримайди.

Ҳа, инсоннинг тақдир йўлни болаликдаги орзулар белгилайди. Қайсирид бадий асарда ўқиган бу сўзларим Раъно опа билан сухбат чогида ёдимга тушди. Негаки, бу замондошимиз ҳаётда эришган ютуқлари, кўлга киритган муввафқиятлари замонида айнан болаликдаги орзу-интилишлари ётганини бир неча бор таъкидлади.

Чунки бу ютуқларни охирига етказадиган, қийинчиликлардан чўчимайдиган, ҳамиша олга интилиб яшайдиган аёл. Бунинг исботини эса меҳнатлари самараисидан кўриб турибмиз.

Бектош ИСМОИЛОВ

БИР СОТИХДАН ЎН МИЛЛИОН СЎМ ДЯРОМАД

Каттакўргон туманида яшовчи Хурсантоп Шукрова, Руслан Асаев Сирожиддин Сайдахматов турили соҳаларда меҳнат қилишади. Аммо уларни бирлаштириб турадиган умумий бир жиҳат бор: у ҳам бўлса томорқадан унумли фойдаланиб, оиласи фаровонлигига эришиш.

Масалан, туманинг Қирғиз маҳалласида истиқомат қилювчи С.Сайдахматов 50 йилдан бўён асалари парвариши олиб келганди, – дейди асаларичи. – Улар бир йилда иккни барабар кўпайди. Асаларининг вилоятимиздаги ноёб турларни кўпайтириб, ҳаваскор асаларичиларга ҳам парвариши сирларини ўргатади. Отамерос қасби ортидан оиласи фаровон, рўзгор тўқислигига эришмоқда.

– Ўтган йили баҳорда Андижон вилоятининг Шаҳрихон туманидан “Италянка” зотли 25 та асалари оиласини олиб келганди, – дейди асаларичи. – Улар бир йилда иккни барабар кўпайди. Асаларининг вилоятимизда ноёб бўлган бу тури бошқа турдошларига қараганди тез кўпайши, қасаликларга чидамлилиги, уясидан 3,5 километр радиусдаги гузчангларни йигиб, хартумчасининг узунлиги ҳисобига асални кўй тўплани билан аҳамиятлидир. Фақат личинка чиришига қарши дориланиб турилса бўлгани. Парваришлайтган 45 кути асаларилар 14 сотих томорқадинг бор-йўги бир сотихини эгаллайди. Бирок унинг фойдаси томорқадинг бошқа қисмидаги экинлар даромадига тенг бўлади. Ўтган йили митти меҳнаткайлардан 400 килограмм соф асал олиб, 10 миллион сўм даромад килдим. Бу йил асаларилар оиласидарини 80 кутига етказиш ниятидаман. Бундан ташқари, томорқадамга 35 туп апор, ёнғоқ, ток, гилос каби

мевали даражатлардан 1,5 тоннадан ортиқ мева ва қолган майдондан 2 тоннага якин картошка ва сабзавот етиширишади. Бу ҳам оила даромадини оширишга ҳисса кўшапти.

Мундиён маҳалласида истиқомат қилювчи Руслан Асаевнинг 7 сотих томорқаси бор. У шу ерда оиласига етарли қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари билан бирга мева етиширишга иштиёқманд. Янги экилган 70 дан ортиқ мевали кўчватларнинг аксарияти ҳосилга кириб, ўтган йилнинг ўзида 1,5 тоннадан ортиқроқ маҳсулот олишига ҳам улгурди. Бор қатор ораларини бўш қолдирмасдан рўзгорга керакли картошка, помидор, бодринг, ошқовоқ ва шу каби 2 тоннадан оширик маҳсулотларнинг ортгани бозор пештахтадарини тўлдирмоқда.

Шу маҳаллада истиқомат қилювчи Хурсантоп

Томорқа сирлари

Шукурова эса 10 сотих томорқасида хазина калитини топгандардан. Томорқадан 0,5 сотихда малина, ток, ўрик, олча, апор, беҳи, гилос каби 35 туп мевали даражатлардан кариб 4 тонна маҳсулот олади. Ўтган йили томорқага қўшимча 50 туп пакана олма кўчватлари ҳам экилди. Томорқадан олинган маҳсулот беш нафар оила аъзосининг эҳтиёжидан ортиг, бозорга ҳам чиқарилмоқда.

– Ўтган йили томорқадан 2 тоннасини бозорга чиқардик, – дейди Х.Шукурова. – Мева қатор ораларига экилган кўкат ва саримсоқшёзининг ҳам ортигини бозорга чиқарамиз. Бундан ташқари, хонадонимизда 9 боч қорамол парваришлаймиз. Улардан кунига 18-20 литрдан сут согиб олиб, ортиғи қатик-қаймок қилинг бозорга чиқарилади. Йилига беш боч бўрдоки парваришлаб бозорга 900-1100 килограмм гўшт чиқарамиз. Икки йил аввал 0,5 сотих ерда ташкил этган табии иссикхонамиздаги лимонларимиз ҳам бу йилдан ҳосил бера бошлади. Етти хазинанинг бирни бўлган паррандалардан кунига ўн бешта тухум оламан. Бу дастурхонга тансиқ таом бўлса, ортиғини бозорга чиқарса даромад манбай. Уй бекаси уздабурон бўлса, томорқасидан оладиган даромади бир оиласи бемалол обод этади.

Томорқадаги тол-теракларни ҳисоблагманда оиласидан имкониятдан топаётган даромади кишининг ҳаваскор келтириади. Аслида, бундай имконият ҳар бир хонадонда бор. Фақат ундан оқилона фойдаланиб, даромад олиш йўлларини топа олиш керак.

Ўқтам ХУДОЙБЕРДИЕВ

ФИРИБГАР "ОВЧИ"ЛАРДАН ОГОҲ БЎЛИНГ!

"Оила ва жамият" газетасининг 29-сонида чоп этилган "Шпаргалка", "Бункер", "Паровоз" ёхуд 1 августга ишонч, илм, адолат йўлидан борайлик" сарлавҳали мақолани ўқиб, кўпчиликни ўйлантириб келаётган оғрикли мавзу кўтаришганидан хурсанд бўлдим, очиги. Тўғри, матбуотда бу мавзуда чиқишлар қилинган. Муаммо бот-бот тилга олинмоқда. Бироқ ҳамон одамларни алдаб, нопок йўллар билан пул ишлатганлар учраб турибди. Таълим тизими ходими сифатида бу мавзуда менинг ҳам кўнгилга тугиб юрган гапларим бор. Ана шу мулоҳазаларим билан уртоқлашмоқчиман.

Олий ва ўрта-махсус ўкув юртларига хужжат топширган ёшлар шу кечга кундуза 1 августни катта ҳаяжон билан кутмоқда. Ҳақиқий билим эгаси албатта талабалик баҳтига мусассар бўлишига ишонгани йигит-қизларимиз тунни кунга улаб имтиҳонларга тайёрланади. Бироқ тест синовларининг адолатли ўтишига шубҳа билан қарайдиганлар, "пулсиз ўқишига кириб бўлмайди", деган ақидага ёпишиб олганлар, йиллаб тўплаган маблагини белига туриб, ўғли ё қизини ўқишига киритиш йўлларини ахтариб юрганлар ҳали ҳамов учраб турибди. Албатта бунақа лакмалар мавжуд экан, уларга кармоқ ташловчилар ҳам топилади. Улар орасида "овчи"ликни касбга айлантирган зиёлилар, үқитувчилар, ҳатто техник ва ҳўжалик ходимлари ҳам бор. Бу "овчи"лар шу даражага етди, ўзларини ҳар қандай саводсизни ҳам олий ўкув юрт талабасига айлантириша қодирдек тутишиди. Куракда турмайдиган ваъдалар берипади. "Фарзандигизни "бюджет"га киритсан, ўн минг "кўк"идан тўйлайсан", деб юзисизларча саводлашадиганлар қанча. Ўзининг қабул комиссиясида ишлапшини, ё ректор билан алоказаси борлигини айтиб, "ўлжаси"ни ишонтиради. "Сеҳрланган" содда ота-она унинг кимлигини, қаерда ишлапшини, яшаш жойини билмай, шахсиги таедикловчи бирор хужжатини кўрмай туриб, кўлдига бор пулини бериб юборади. Аслида-чи?..

...Икки-уч йил аввал университет дарвосасидан чиқиб кетаётсам, кимдир қақири. Карасам, қирқ йиллик қадронлардан бири. Ранги синиқкан, кайфияти ўйқ. Бир чекка-

га тортиб, дардини дастурхон қилди. Ўзини университет домласиман деб таништирган бир йигит ўғлини бюджет асосида ўқишига киритишини вадъа бериб, эплай олмабди. Пулни ҳам кайтармайтганиш. Мен бундай ўқитувчини билмаслигими айтиётганимда: "Ана, келаяпти ўзи", деди сухбатдошим. Карасам, ҳўжалик юмушларини бажариб юрадиган бир йигит. Мени кўриб, ранги ўчиб кетди... Хуллас, танишим пулини кайтариб олди чоги, уни бошқа излаб келмади ёки излаш бефойда эканини тушунди.

Яқинда яна бир танишим иддао килиб қолди: "Сиз киритиб бермасан-

гиз ҳам одамини топдик. Ўн "кўк"ига "бюджет"га кирадиган бўлди". Мен ўша "овчи" кимлигини аниқладим. Унинг асл башарасини кўрсатишга, абитуриент билмим бўлмаса, университетда декан ё профессор бўлган отаси ҳам ўқишига киритолмаслигиги тушунтиришга ҳаракат қилдим. Афуски, гапларим ҳавога учди. "Кайси замонда яшайсанда, домла? Йўли борлигини сиз ҳам, мен ҳам яхши биламиз-ку", деди у беписанд оҳонда.

Тўғри, "танк" ёки "паровоз" бўлмади ("Фарзандигизнинг тест саволларини ечиб бериб, ўқишига киритаман"), дейдиганлар гурухи

борлигини биламан. Бу бизнинг энг оғрикли нуктадаримиздан. Лекин негадир бундай гурухлар камайиш ўрнига кўпайиб бораётгани кишини хавотира солади.

"Ўқишига киритаман", дегувчилар бир-иikki эмас, ўн-ийигрма абитуриентнинг ота-онаси билан савдолашади. Абитуриентнинг билимини синаб кўради, бир муддат тестга тайёрлайди, "шпаргалка" олиб беради. Ўн-ийигрма нафар талаба орасидан 4-5 нафари ўз билими билан талаба бўлди. Натижада, ўз-ўзидан "овчи" чўнтигага миллион-миллион пул оқиб киради.

Журналист кўтартган муаммо ёки мен айтиётгандан гаплар бир олий ўкув юрти, коллеж ё академик лицейга

тааллуқли эмас. Бундай ҳолатлар барча олий ўкув юртларида у ёки бу дарожада рўй бериб келмокда. Буни очиқ айтиш, бундай ҳолатларга қарши кескин курашиб пайти келди, деб ўйлайман.

Шундай экан, талабаликка хужжат топшириш, тест синовларини ўтказиш жараёндаги хато ва камчиликларга йўл кўймаслик чора-тадбирларини кўриш, соҳада қатъян тартибида сақлаш, кўпчилик манфаатини химоя қилиш, давлатимизнинг таълим ва кадрлар массаласидаги устувор вазифаларни амалга оширишга сидқидидан киришмоқ керак. Ушбу мақолани ёзишдан мақсад – айрим ота-оналарга тест синовлари адолатли, холис эканини уқтиришдан иборат. Тест синовлари атрофидағи майдо-чудай гаплар эса айрим маңафатпараст лўттиблорлар туфайли бўлиб, улар албатта барҳам топади.

Мен педагог сифатида, мамлакатимиз таълим тизимидаги амалга оширилаётган улжаллоҳотлар, кўлга киритилаётган ютуқлар, юксак интеллектуал салоҳиятли ёшларни тарбиялаш борасидаги саъй-ҳаракатлар мазмунмоҳиятини яхши билган мутахассис сифатида ишонч билан айтаманки, билмим, ўз кучи ва иктидорига таянган йигит-қизлар албатта ўз мақсадига ёришади.

Абдиолим ЭРГАШЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббайи

ОПИСДАГИ СОМОНДАН...

Ассалому алайкум, таҳририят ҳодимлари! "Оила ва жамият"даги ҳар бир мулоҳазага чорлайдиган мақолани хотин-қизларни бир жойга тўплаб, жудоқама қиласиз.

Газетанинг 24-сонида чоп этилган "Гурбатдаги гарibalدار" мақоласини ўқиб жуда таъсирилди. Мақоладаги олайзорга, ишончувчал, нима фойдаю нима заарларгини англамаган шурӯлии қизға ачинидик. Баъзи ўринларда ҳукуматимизга раҳмат айтиб, уларнинг Ватанга қайтганидан кувондик. Негаки инсон ҳукуклари кафолати тушунчаларидан бехабар хотин-қизларимиз чет давлатларда хору зор юргани юрагимизни оғритиди. Аслида, билими саёз, дунёкариши тор, мол-дунё ҳаваси домига тортгаплар бир умрга етадиган "руҳий ўзирини" олиб, одам савдоси курбонига айланмоқда. Билимли, жонкуяр, ўз вазифасини пухта бажарадиган, "Элним деб, юртим деб" ёниб яшайдиган ўғил-қизларимиз юртимизда ҳам иш топаётди.

Лекин "иш ўйқ" деб эрталабдан кечгача "гап соти" ўй "ишларини" кўл уцида бажариб, ёки болаларини "бор ўйнаб кел" деб кўчага чиқариб юборадиган,

ЭСЛАТМА: 24-сон, 15.06.2016

ГУРБАТДАГИ ГАРИБАЛАР

Таниш кизининг ўзим билган аввалги киёфасини эслар эканман, у каби Ватанидан ташқарида, яъни гурбатда гарди бўлган опа-сингилларимизнинг тақдирдан қаттиқ ачиниш хиссини тусяман, вужумга оғрикли санчиқ кириди. Мини афуски, айрим ўзбек қизлари ўзининг заифалигини била туриб, ўзга юртлардан нон истаб кетмоқда, оқибат у ерларда очикдан ҳам оғир мусибатлар кўрадиган. Яқинда интернет орқали тарқалган видеомурожаатда бир ўзбек қизининг ватангандоликдаги тақдирдан топган аччиқ афусси бутуни дунёга кўрсатилди.

Уларга китоб ўқиб, эртак айтиб беришнинг ўрнига "бобалар уришини - қўшилар уришига айлантирадиганлар" оз бўлеҳа ҳам бор. Бундай кўнгилсизликлар ҳам айнан бекорчиликдан келиб чиқади.

Меъёрда барака бор, дейди халқимиз. Узоқдаги луқма илинжида хорижда "Фоҳиша", "кора ишчи" тамасини олдётгаплар ҳам озига каноат қўлмайтган, гап сатаётгаплар эканлиги сир эмас. Уларни бекор-

чилик, осон пул топиш ўйлга солаётгани барчамизга маълум. Шу боис мағкуравий иммунитети шаклланмаган, қасб-хунар сирларини эгалламаган, меҳнат қилиш кўнкимасига эга бўлмаган ёшлар чет элларда хўрлик ва азобда яшамоқда.

Бир болага етти маҳалла ота-она, дейдилар. Маҳаллага нафоҳ сўраб келган аёлларнинг фарзандлари ўқишли, тарбияси билан қизиқаман. Болангиз, яхши ўқимаса, эртага Ватан корига ярамаса, нафақа ҳам татимайди деб, тушунтираман. Бундан ташқарида "Туркистон" МФИ кошидаги тўқиши, шахмат тўтарақларида шугулланаётган ёшларимизни касб-хунарга йўналтириш, бўш вактларини самарали ўтказиш бўйича катор ишлар олиб боряпмиз. Уларга яхши инсонин фазилатларни сингдиришга ҳаракат килаяпмиз.

Қизларимизни Ватанга мұхаббат, миллий кадрияларимизга ҳурмат руҳида тарбиялаш юқоридаги катоб чёт эл ҳавасининг олдини олади, деб ўйлайман. Чунки ор-номуси улуг инсонлар, ибо-ҳаёли қизлар оқава тушунчаларга қарши турғанини кўп бора кузатганимиз, кўрганимиз. Бу борада биз маслаҳатчиларга ҳам катта маъсүлият юқлатилган, шунни бир дақиқа ҳам эсдан чиқармаслигимиз лозим.

Г. БАБАНИЯЗОВА,
Қоракалпогистон Республикаси Тўрткўл тумани
"Туркистон" МФИ маслаҳатчиси

Азал-азалдан ўзбек халқи саломлашиш одобига ниҳоятда катта эътибор бераб келган. "Ассалому алайкум" тинчлик-омонлик тилайман, дегани. Ёши катталар хонадонларимиз тинчлиги, ўзаро аҳиллик ва биродарликни саломлашиш шарофати, деб билишади. Ахир "Аввал салом, бадаз калом", деган нақл бор элимизда.

Салом бериш француздарда "bonjour" – хайрли кун тилайди, хиндчада "namaste" – бош омон бўлса, ҳамиша биргамиз, русларда "здравствуйте" саломатлик тилайман, итальянларда "ciao" – яхшимисиз, сингари. Кўриб турганимиздек, саломлашиш шакли турли бўлса-да, аммо маъноси муштарак, барисида эзгу тиляв мушкассам. Шуни афсус билан айтиш мумкини, турли ҳатти-харакатлар билан саломлашиш ҳам урфа кирмонда.

... Кўчада кетаётсам иккни йигит бошини уришириб, кўлини муштлаштириб бир қанча тушунаресиз қиликлар килиб сўрашиди. Гёй олдиндан шунга ўргангандек ҳаракатлари бир-бирига мос эдики, ён-атрофдаги болалар ҳам уларнинг қилингани ўлаштириб, тақлидни бошлашди. Буниски ҳам майли, орамизда ўшишиб кўришадиган йигитлар ҳам йўқ эмас. Бу – "Европейски, замонавий stil"миш.

Наҳотки, минг йиллик қадриятимиз, ўзлигимиз, одобимиз, менталитетимиз ҳам "замонавийлашган" бўлса?

Машҳур асарларимиз ёки ҳикояларимизни эсласак, киз ва йигит ўшишиб кўришиши у ёёда турсин, яқинига бормай салом билан кифояланган. Бу каби сўзларни ота-онамиз ва бобо-бувиларимиздан кўп эшитганимиз. Бу гўзал одат бизга мерос. Бундан юз ўғиришга ҳақимиз ўйқ. Аксинча, унга қилингиз, унтулишига йўл қўймаслигимиз даркор.

Четдан янтиликлар оқими билан бир каторда турли ёт "маданият"лар ҳам кириб келмоқда. Худуд шундай саломлашиш никоби остидаги бачканга қиликлар ҳам маънавият кушандаси саналади. Таъний оғат сингари шиддат билан ёширилиб келаётган бу одатлар афсуси, ёшлар ўртасида яққол кўзга ташпланмоқда. Биш уришириш, ўзаро ўшишиб кўришиш, бошқа тилларда саломлашиш ўз-ўзидан пайдо бўлмаган. Бу ҳолатлар интэрнет тармоқларида, бაъзи оммавий ахборот востоатларида тарғиб қилинаётган "оммавий маданият" таъсирида вужудга келмоқда.

Лан ёширилиб келаётган бу одатлар афсуси, ёшлар ўртасида яққол кўзга ташпланмоқда. Биш уришириш, ўзаро ўшишиб кўришиш, бошқа тилларда саломлашиш ўз-ўзидан пайдо бўлмаган. Бу ҳолатлар интэрнет тармоқларида, бაъзи оммавий ахборот востоатларида тарғиб қилинаётган "оммавий маданият" таъсирида вужудга келмоқда.

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ҚАРЗ ҚАЙТАРИШ МУДДАТИНИ ЁЗИШ ШАРТМИ?

– Қарз шартномасига қарзни қайтариб бериш муддати киритилмаслиги ҳам мумкини? Агар мумкин бўлса, қарз берувчи ўзи хоҳлаган вақтда қарзни қайтариши талаб қилиш ҳуқуқига эга бўладими?

Дилфузадаева,
Бектемир тумани

Нодир Артиков, Миробод туманинадаги 1-Давлат нотариалидаридан идораси нотариуси:
– Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси 735-моддасига мувофиқ:

Қарз олувчи олинган қарз миқдорини қарз шартномасига назарда тутилган муддатда ва тартибда қарз берувчига қайтариши шарт.

Агар қарзни қайтариш муддати шартномада белгиланган бўлмаса, қарз олувчи

чи уни қарз берувчи қарзни қайтариши ҳақида талаб қўйган кундан бошлаб ўтиз кун мобайнида қайтариши керак.

Демак, бунга мувофиқ айтиш мумкини, қарзни қайтариш муддати шартномага агар киритилмаган бўлса, қарз берган шахс сизни бир ой аввал огоҳлантириши ва шу вақт ичидаги сиз олган қарз миқдорини қара берувчига қайтаришингиз кераклиги белгиланган.

– Туман ҳокими томонидан солиқ тўловчишлар учун имтиёз бериш (солиқ тўловлари миқдорини ёки ставкасини камайтириш) мумкини? Агар мумкин бўлса, қандай расмийлаштирилади?

Нодир Турсунов,
Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани

ҲОКИМ ИМТИЁЗ БЕРОПДИМИ?

Лобар Азматова, Тошкент вилояти давлат солиқ бошқармаси, ахборот хизмати бош мутахассиси:

– Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 30-модда 2-бандига мувофиқ мол-мулк солиги, ер солиги, ягона ер солиги ҳамда ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиги бўйича имтиёзларни бериси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белтиланган тартибида маҳаллий давлат ҳокимиятия органлари томонидан амалга оширилиши мумкинлиги белтиланган. Бунинг учун маҳаллий ҳокимиятия ариза билан мурожаат қилиниши талаб этилади.

И.СИДДИКОВ тайёрлади.

– Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Хусусий мулк, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилиши янада кучайтириш, уларни жадал ривожлантириш ўйлидаги тўсиқларни бартараф этиши чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони эълон қилинган эди. Бу борада Бектемир тумани Давлат санитария эпидемиология назарот марказида қандай ишлар олиб борилмоқда? Шу ҳақда маълумот берсангиз?

ТЕКШИРУВЛАР КАМАЙИБ, САМАРАДОРПИК ОРТИМОҚДА

Сайдқодир Бектурганов, Бектемир тумани ДСЭНМ Санитария бўлими мудири:

– Бектемир тумани Давлат санитария эпидемиология назарот маркази хўжалик юричуб субъектларда текшириш ўтказишдан кўра, асосий эътиборни санитария тарғибот ишларига каратмоқда. Бундан ташқари Ўзбекистон Республикаси "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги қонуннинг янги таҳрири 39-моддаси 8-хат бошида, "Назорат кибувлари органлар режали текшируv ўтказилишининг бошлиниши ҳақида ўттиз календар кун олдин тадбиркорлик субъектларда текшируv ўтказиш муддатлари ва предметларни кўрсатилган ҳолда ёзма шаклда хабардор қилиш шарт"лиги белгиланган. Шунга кўра хабарномалар унификациялаштирилган саволнома билан бирга ўз вақтида жўнатилмоқда. Бу эса субъектлар фаолияти самарадорлигини ошишига имкон беради. Бунинг натижасида текшируvлар сони йилдан йилга камайтиришишга эришилмоқда. Яъни 2015 йилда режали текшируvлар 6 ой мобайнида 24 та бўлган бўлса, 2016 йил 6 ой мобайнида 17 тани ташкил этади.

Б. Зайнiddинов,
Бектемир тумани

– Ботулизм оғир хасталик, дейшиади. Унинг даво муолажалари қандай тартибда амалга оширилади?

Б. Камолова

Бектемир тумани ДСЭНМ овқатланиш санитария бўлими мудири Баҳтиёр Ниязов:

– Ботулизм организмга Clostridium botulinum ишлаб чиқариладиган ботулини токсиги тушиши оқибатида юзага келадиган хасталик. Ботулизм уйда тайёрланган консервда ёки дудланган маҳсулотларни истеъмол қилиш оқибатида келиб чиқади. Унинг яширин даври ўртача 12 – 36 соатин ташкил этади. Асосан, уй шароитида консервалашда идишлар ичига

старлича иссиқлик берилмаганда касаллик вужудга келиши мумкин. Ботулизмни даволаш – беморнинг вена томирига поливалентни зардобни анафилактик реакцияларнинг олдини олиш кўрсатмаларига катъий риоя қилинган ҳолда амалга оширилади. Қўзгатувчининг тури ўрганилганда сўнг мос моновалентни зардоб кўлланилади. Зардоб даволаш муолажаси самараси олингунинг қадар давом этади.

Зафар ОМОНТУРСУНОВ тайёрлади.

САЛОМЛАШИШ ҲАМ ЗАМОНАВИЙЛАШДИМИ?

йигитлар ўшишиб кўришса...

Мулоҳаза

Маълумотларга кўра, мамлакатимиз ахолисининг қарий 10 миллион интернет тармотидан фойдаланар экан, уларнинг аксариятти ёшлар эканлиги кундай равшан. Улар чет ал колдуларига тақлид килишади. Ўзимиз ҳам хориж киноларида, клипларидек ҳар хил қиликлар кўрасати саломлаштаётган инсонларга кўзимиз тушади. Четдан қараганде улар гёйки масҳаробозга ўхшайди. Цирк томошаларида масҳаробозлар томошабинлар кулдириш ва диққатни жалб этиши учун турли хила саломлашади. Бугун бизни жиддий ўйланга ўндаётган "замонавий" маданиятнинг совуқ шамоли "замонавий" саломлашиш ҳакида ёшлар қандай фикрда?

– Дунё жуда тез ўзармоқда. Шу билан бирга инсонлар ҳам. Мамлакатимизда ёшлар келаҗаги, уларнинг интеллектуал билим сохиби бўлиб камол топиплари учун кенг йўл очилди, улкан имкониятлар одобини ўткинчи одатларга алмашмайлик.

Мафтуна ШАМСИЕВА

“Узоқдаги қариндошдан яқиндаги қўшини афзал”, “Ховли олма, қўшини ол”, деган ҳикматлар замирда халқимизнинг минг ийллик донишмандлиги, ўзига хос хуносаси мужассам. Қуни-қўшиничилик анъаналари узоқ ийллар мобайнида инсонларнинг турмуш тарзида муҳим ўрин тутуб келган. Аввало, ёнидаги кишига, рўзгорга ёрдам қўйини чўзиш халқимизга хос қадрия. Бундан ташқари унда ҳамжиҳатлик, иноқлик, ахиллик сингари фазилатлар ҳам бор.

Муборак ҳадиси шарифда: «Шўра килсангиз, сувидан кўпроқ солиб қўшинингизга ҳам улашиб», дейилгани замирда пурхикмат маъни бор. Аждодларимиз пиширган тансик таомидан албатта, қўшинларига ҳам илинган. Уйдан таом иси чиқдими, ҳамсоянинг насибасини ҳам ажратиб қўйиш одати эзгу анъаналар сирасига киради.

Агар қўшини сафарга кетса, оиласи, уй-жойи, мулки, хонадонидан хабар олиб туриши зарур, – дейди етмиш ёшли Маҳмуд бобо Абсанов. – Унинг рухасизи қўшинникидан баланд иморат қурилмайди ёки бошқа йўсинда унга зарар етказилмайди. Бирор тансик таом, дараҳт, экин-тиқиндан унга капсан берилади. Умуман олганда, бу билан қўшиничилик анъаналари тўхтаб қолмайди. Ҳам моддий, ҳам маънавий қўллаб-куватлаш ҳамсояликнинг муҳим белгисидир.

Бир сафар аммамларникига борганде галати воқеа содир бўлди: аммам ош тараддулага тушган ҳам эдики, кўчада бирорвонинг чақиргани эшилтиди: у аста-секин ташқарилади.

– Келинг, Пашшахон.

Ташқаридаги ҳангомадан қўшинникига совчи келгинини англлаш мумкин эди. Айни илик узди маҳали бўлгани учун қўшини аёлнинг уйида ҳеч нарса йўқмиди,

ҚЎШНИНИНГ ҲУРМАТИ

бир ошлик гўшт сўраб чиқсан экан. Нима бўлганини билмайман, аммам бирдан хонага кириб келди-да, арчиётган сабзалирни йигишитра бошлади ва ҳалиги қўшинисига олиб чиқиб берди. Орадан бир ярим соат вақт ўтгач, бир лаган ош кўтариб келди.

– Қўшимиз бир ширин ош тайёрлабдикни, мазаси оғзингда қолади, – деди лаганин дастурхонга кўйркан.

– Қўли дард кўрмасин. Умримда бунақа тотли овқат емаганман.

Есанг, оғзингда эрийди-я! Совчилари ҳам хўп макташди-да ўзим...

Ҳамсоянгни рози қилинда ҳикмат кўп, дейди кексалар. Халқимизда қўшини андишаси борасида ҳам ибратга арзигулик жиҳатлар талагина:

қўшиннинг боласи турли егуликларни и кўриб хархаша қилмаслиги учун болаларнинг кўлига бирор нарса бераб, кўчага чиқарилмайди.

Қўшиннинг ҳовлисига бемаврид қаралмайди, изнисиз кирилмайди. Расул алайхиссалом буюрдилар: «Биласизми, қўшиннинг ҳаққи нима? Ёрдам сўраса ёрдам берасиз.

Қарз сўраса, қарз берасиз. Камбагаллаша, рўзгорига мадад бераб турасиз. Хасталанса, зиератига борасиз.

Вафот этса, жанозасига қўшиласиз».

Замонлар оша сақалланиб келётган гўзал қадрият ва урфодатларимизни ҳар қанча таърифласак арайди. Лекин, афсуски, бугун бу анъаналарга бироз бепар-

во қараётганлар, уларни назарга илмайдиган қўшилар ҳам учраб турибди.

– Рўпарамиздаги қўшини кўчиб кеттанини орадан иккى ой ўтиб билбиман, – дейди бир аёл.

Қўшининг устида қўшиннинг хурмати худди онасининг хурмати каби бўлади. Агар қўшини қарз ёки бирор нарса сўраса дарро берилади. У чақириб келса, шу заҳоти жавоб килиниб, арзига кулок солинади. Қўшини факир бўлса, эҳтиёжини қонидириб ёрдамлашилади. Бордию, қўшини касал бўлиб қолса, чиқиб кўрилади ва қўлдан келганича ёрдам кўрсатилади. Унга мусибат ёки бало етаса, қайгурилади, унга сабр тилаб, тасалли-далда берилади.

Можаролар одатда, кўпроқ кўни-қўшинларинг ёш болалари ўртасида содир бўлиб туради. Шундай пайтада болаларнинг ўртасига тушеб, ота-оналар айни бир-бирларига ағдаравермасдан, ҳар бирлари ўз фарзандларига таъбек бераб, одобга чиқириб борсалар, айни савоб иш килган бўладилар.

Нуроний отахонларимиз яхши элашади, авваллари ҳовлиларда, кўча дарвазасидан ташқари, қўшинларни боғловчи даричалар бўлади. Буни “оқибат даричаси”, “мехр даричаси” десак адашмаймиз. Тандирда ёпилган иккى дона иссиқ нон, бир кося овқат билан қўшилар ўша дарича орқали бир-бирни йўқлаб туришган. Қолаверса, дарича вақти бемаҳал қўшинига кўмак бериш, унинг ҳолидан тез хабар олиш имконини берарди.

Юлдуз ОМОНМУРОДОВА

ОСМА ТЕМИР ЙЎЛ

Осма темир йўл Германия шаҳрининг Вупперталь туманида 1901 йилдан бери фаолият кўрсатиб келмоқда. Узунлиги 13,5 км бўлган мажкур темир йўл кун ора 82000 йўловчи ўз манзилита элтиб қўяди. Йўловчилар манзилга етиб олгунларига қадар юқоридан туриб шаҳарни томоша қилиб кетиши имкониятига эга бўладилар.

3D ФОРМАТИДА ЧОП ЭТУВЧИ ПРИНТЕР

3D кундан-кунга оммалашп бормоқда. Бу принтер ёрдамида фигура, расм ва шу кабиларни яратиш мумкин. Технологиянинг фарқли жиҳати шундаки, ҳарорат босими остида принтер қалпоқчасига пластик материал киритилиб, физик хусусияти ўзгартирилади. Шу сабаб қават-қават килиб кўйилган материал биз учун зарурий деталга айланади. Принтер ёрдамида бажариладиган ишларнинг нархи ҳамёнбоп бўлиб, ишлатишга кулий ва мустаҳкамдир. Янада чидамли бўлиши учун тайёр бўлган жисмга кайтадан ишлов берилади. Бундай фигуруларни ясаш учун асосан пластмасса ва каттиқ мумдан фойдаланилади. 3D форматида чоп этувчи принтернинг яратилгани ишлаб чиқарип ҳамда архитектура ишларидаги кўпгина муаммоларни ечишга ёрдам бермоқда.

СУЗУВЧИ АВТОБУС

Мажкур ажабтурор автобус Нидерландияда ихтиро килинди. Бу универсијал транспорт воситаси ҳам қуруклида ҳам сувда ҳаракатлана олади. Амфибия автобуси салонига 50 йўловчи сигади. Бугунги кунда автобус Роттердамгача келадиган сайдёхлар учун манзур бўлиб, шахардаги энг машҳур транспорт турнага айланипга улгурди.

«Оила жамият»

Бош муҳаррир:
Воҳид Лукмонов

Обуна
индекси – 176

Ижтимоий-сиёсий,
маънавий-маърифий газета

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Хотин-қизлар
қўмитаси, “Болалар ва
оиласларни кўллаб-куватлаш”
ассоциацияси (Болалар
жамғармаси) ва “Софлом авлод
учун” ҳалқаро хайрия фонди

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент – 100000.

Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-й.

Қабулхона: (факс)
233-28-20, Котбигит:
233-04-35, 234-76-08

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

ТУЯВТОБУС

Куба шаҳрида яратилган автобуснинг қўриниши туяни эслатади. Бу транспорт аслида автобус ва юк машинасининг ўзаро мужассамларни натижасида юзага келган. Унинг салонига 300 йўловчи сигиши мумкин. Гарчи яқинда фойдаланишга тоширилган бўлишига қарамай, киска вақт ичида мажзуру туявтобус йўловчилар орасида оммалашп кетди. Шуниси қизики, автобусга шунчаки чиқувчи хавасмандлар кўпчиликни ташкил килмоқда.

Ш. Мўминова тайёрлади.

ЭЪЛОНЛАР

Тошкент шаҳар Олмазор туманидаги 219-мактаб томонидан Муҳамеджанова Нилуфар Бахтияровнага 9-синфи битирганинга O'R-Z №1432653-сонли шаҳодатнома берилганини маълум қиламиз.

Тошкент шаҳар Чилонзор туманидаги 126-умумтъалим мактаби томонидан 1998 йилда Шамуратова Шахноза Розимбаевна номига берилган O'R-D № 453171 рақамли шаҳодатнома йўқолганилиги сабабли БЕКОР килинади.

Газета 2013 йил 20 марта ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига 10-2995 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г – 736. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади – 3906. Баҳоси келишилган нархда.

Босишига топшириш вақти – 15:00 Топширилди – 15:00

Бош навбати: У. Адизова

Навбатчи: Л. Саъдулаева

Мусахих: С. Сайдалимов

Саҳифаловчи: А. Маликов

Газета таҳририят компьютер марказида

терилди ва саҳифаланди

ISSN 2010-7609

772010 760007

12345